

claudatur in faciem: & velox fuga testetur sanctitatem intrinsecam. Nihil itaque per exteriora corporis intrans, mentem cogitationibus molester, cum divinæ contemplationi exponitur. Raro cogitatur in mente, quod exteriores sensus non mittunt. Hæc sunt fenestræ: hæc sunt ostia: quæ si clausa non fuerint, morti patet introitus: & non nisi fumes ingrediuntur.

De consortio marium fugiendo.

Caput XXIV.

CREDITE carissimæ: credite seni penè omnia expecto: non possunt claudi sensus vestri extrinseci in tumultibus hominum. Si color opponatur oculo: nequaquam potest non videre oculus; sic & auris, non audire sonos non potest: ideoque in silentio & quiete, cogitationes perverse vitantur, quæ separant nos à Deo. Propterea hortor vos & moneo, ut non nisi sanctarum mentium audire verba velit: non nisi pudicas & honestas facies quas macerant sancta jejunia, liceat intueri. Sic rarus vir appareat: sic rara de viro mentio habeatur: ut puellule vestre penè virilem sexum ignorent. Non animal certe masculinum cenobii limites transeat, ut omnis cesset occasio loquendi de maribus. Sic pudica, sic casta verba in omni colloquio sancta personent ora: ut generationis modus & ortus juvenularum lateat corda. Hæc profecto catena diaboli est, quam si abstuleritis de medio vestri, non extendendo digitum ad inquirendum omnia per curiositatem: & deseritis loqui quod non prodest: & per longa silentia non inveniatur vestra voluntas, ut loquamini sermones inutiles: tunc oriatur in tenebris lux vestra, & erunt tenebræ sicut merides: & erit vobis à Domino requies, qualem mundus iste non novit. Et implebitur splendoribus anima vestra: quos obtenebratæ mentes caligine sæculi apprehendere nequeunt.

Felix itaque anima quæ spreto turbine sæculi pertransiens corporis claustra, illius summæ & incomprehensibilis lucis potest aliquali illustrari radio. Sic dulce, sic jucundum est solatium, quod despiciant protinus cuncta terrena: Mors formidabilis universis animantibus terræ optatur pro gloria, ut limpidius liceat intueri: quod modica hora visum, tam delectabile & jucundum sentitur. Sic itaque agite carissimæ: adimplete quæ estis professæ: gaudete, quia potestis. Non vos viri, non filiorum, non supellectilis cura, non ceterum maritalæ onus molestat. Hominum consortia sic fugite: sic secularia omnia expellite: ut nequaquam perveniat ad vos quicquid agitur in sæculo. Soluti sponsus vester Christus, strictis vestris fruatur amplexibus. Solæ cum solo sponso, aut lectionibus sacris, aut sanctis meditationibus secum confabulemini, & ipse vobiscum.

De obsequiis servitricum querentium vitium & necessaria sororibus.

Caput XXV.

ZELOTYPUS nimium est sponus vester carissimæ, nullatenus patitur sponas proferri in publicum: ne concupiscantur ab amatoribus sæculi. Semper vult solus ludere, semper solus cum solis sponis morari desiderat: neminem vult admittere ad solatium: de cunctis dubitat: de nullo confidit. Sic arrogans, sic superbus est sponus: quod si alium queritis amatorem, protinus recedit: sic protervus, quod protinus dissolvit omne conjugium. Idcirco dominæ meæ, quia sponse Domini mei estis, vos ipsas omni custodia sibi servate: ne sponus tam dulcis separaretur à vobis. Semper Dina egressa videre filias regionis illius, vos cautas faciat de periculo illius. In monasterio vestro velut in thalamo maneatis cum sponso.

Extra monasterii limites nulli omnino vestrum fas sit pertransire. Hæc lex, hæc norma, hæc summa professio omnibus vobis: ut quæ semel intraverit ex fororibus, nunquam, si fieri potest, exire permittatur. Non etiam mulieres illæ quæ religionis habitum gestant, & voto obligatæ noscuntur cenobio, per civitatem & vicus, victus & necessaria querant. Hæc si quidem extrâ manentes in aliqua parte locelli, cum omni sanctitate & modestia administrant quæ opus sunt vobis, recepturæ cum Martha fortem mercedis. Hæc autem volo tales servitricis adesse, quod ex conversatione vitæ &

habitu, interior sanctitas monasterii prædicetur. Quod si ob necessaria domus captanda exeat, non circumveat vicus in fabulis: non matronarum domos in potibus: sed omne opus bonum exerceat, ut non vituperetur ministerium suum. Cum his non liceat fororibus intrâ degentibus, secretis colloqui fabulationibus: ne aliquid possit intrare extrinsecus, quod possit obesse. Harum omnium Abbatissa domus curam gerat assiduam: ne & ipsæ operentur quod non deceat sanctitatem. Hæc observantiarum & juniorum sint strictæ legibus: & prævaricantes, disciplinæ subiaceant ferulæ. Quæ si emendari ex pravitare contempserint, in sanctitatis consortio pravitare locum non habeat: & membrum putridum de sancto corpore excidatur.

De dulcedine contemplationis erga divina.

Caput XXVI.

SOLÆ idcirco filia & Dominæ meæ, sponse Domini mei intrus manentes nihil sentiant, nisi pium Jesum: hunc paradysum solæ possideant, ubi dulci & jucunda quiete ineffabilem Trinitatem intueantur in sacris literis: choris inter sint angelicis: dulcibus eorum melodis miscantur, divina in Ecclesia concinendo mysteria. Informet mentem sanctorum Patriarcharum, & patrum antiquorum obedientia: Prophetarum oracula, dulci meditatione cor accendant ad promissa felicia. Apostolica documenta, fidei cuncta detegant sacramenta.

Evangeliorumque codex semper ut speculum teneatur in manibus. Martyres sancti, cuncta sæculi adversa, & tempestates hujus maris procellosi cum omnibus diabolicis veribus, & infestationes demonum doceant conculcare. Confessorum preciosa devotio, ad divinorum contemplationem assiduam affectus astringat. Regularem vitam instruat sanctorum monachorum mira conversatio. Frangere omnem sexus molliem & sanctæ virginitatis fervare propositum, pretiosissima virgo virginum cum ceteris virginibus sacris semper edoceat.

O felix societas, o felices vos si talis ac tanti muneris non sitis ingrata. Felicissimæ nimirum si dignitatem vestram ipsæ cognoscitis: quæ omnium regi & Domino, reginæ speciosæ matrimonio copulata, ipsam, dummodo velit, habere meremini: quem angelici spiritus videre concupiscunt. O ineffabilis gloria. In fragili siquidem corpore Deum intueri potestis. Hic quæso mens vestra vigeat. Hæc dies diei eructet verbum: & scientiam hanc nox indicet nocti. Angelicis choris, sanctorum societatibus, hic studeatis interesse: ut postmodum in corporis exitu, vobis gaudentes & læti tanquam notis occurrant. Si sic feceritis, nihil vobis dulcius: nihil jucundius quam his interesse conviviis, his pabulis saturari: quibus semel degustatis, terrena omnia amara cernuntur. Verè tunc claustra cenobii cuius tædet mentes vagabundas & devias, vobis pro summa deputabitur gloria: & reputabitur exire limites monasterii esse necesse potius mori.

Experto itaque seni devotè consulenti credite filie. Si semel gustatis quam dulcis est Dominus: ad quem accedentes poteritis ab eo illud audire: Venite, & ostendam vobis omne bonum: & tunc ostendet vobis talia qualia non nisi mentes assuetæ norunt. Scio quid loquor carissimæ. Nam ut meam insipientiam loquar: ego homunculus sic abjectus, sic vilis in domo Domini, adhuc vivens in corpore angelorum sæpe choris interfui: de corpore per hebdomadas nihil sentiens, divinæ visionis intuitu: post multorum fortè dierum spatia, præcius futurorum, redditus corpori flebam. Quid ibi manens felicitatis habebam? quid inenarrabilis delectationis sentiebam? testis est ipsa Trinitas quam cernebam, nescio quo intuitu. Testes sunt & ipsi beati spiritus, qui aderant. Testis est enim conscientia mea: qui tantis bonis ipse fruebar, quot & qualia nescit profiteri mollicies corporis mei.

De clausura domus.

Caput XXVII.

NON potest ad tantæ contemplationis dulcedinem cor secularibus plenum negociis aspirare: sed oportet ut

sæculo moriatur, & soli Deo per tantas meditationes & desideria superius inhaereat. Unde granum frumenti cadens in terram, nisi mortuum fuerit, semper sic solum manet ut cecidit: quod si moriatur, fructum plurimum affert. Sic & carissimæ, domum paternam & sæculares vestes relinquere, & monachi nomen assumere, modicum prodest homini: si mens ipsa misera quæ in mundo habentur affectibus optet: & quæ reliquerat, desiderii repetat. Exeunti etenim Lot cum filiabus & uxore de Sodomis mandatur ab angelis ne retrospiciant quæ jam perambulando reliquerant. Cujus uxor more feminarum, quæ semper peccant contraria, obvians mandato, statim est conversa in statuam salis.

Hæc itaque vos doceat, quæ pœna sunt puniendæ, quæ mundi vanitates affectant in monasteriis. Nam efficiuntur insensibiles statue salis: ut jam nihil de supernæ contemplationis dulcedine sentire valeant: sed maneant in amaritudine sæculi, quæ sæculo vivunt. Propterea carissimæ, monasterium vestrum vobis sepulchrum eligite: ubi mortuæ cum Christo ibidem maneatis sepulcræ: quousque resurgentes cum eo apparebitis in gloria ejus. Demum timendum est plurimum: ne quis ingrediatur nocte ad furandum preciosum thesaurum, qui latet in tumulo. Hinc inde fures fodiunt, ut furentur infinitis altutis, quod intus habetur. Custodiatur ergo sepulchrum per Episcopum: quem Deus in vinea sua primum custodem præposuit. Custodiatur & per præpositum presbyterum, qui vicem ejus tenet in loco: ne quis incaute introeat: ne quis ad minuendum pergat.

Murorum munitionibus sic undique circumcingatur locellus: quod vix avibus præbeatur aditus. Sic tendantur muri in altum, quod non solum non liceat pedibus, sed nec oculis quæ intus geruntur agnoscere. Ostia serentur foriter clavibus. Claves verò disponat Episcopus: ne quis nisi habens vestes nuptiales introeat vel exeat sine ejus consensu. Sit autem una vel plures fenestrule iuxta dispositionem Episcopi: sic ferreis virgis arcantur undique, ut vix digito pateat aditus. Per has horis debitis, aut necessitatibus, aut edificationibus, sive recreationis causa, sanctis sermonibus cum sanctis viduis, & aliis mulieribus, quas vestium habitus & facies tenues & pudicæ reddunt venerabiles, fororibus liceat simul loqui. Prohibebitis & suspectis horis fenestrule clausæ maneant. Et claves Abbatissa domus, vel sancta alia sicut custodiatur: ne corvus egrediatur per fenestram ex arca. Credite, hic timendum est thesauro à timore nocturno. A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incurfu & dæmonio meridiano. Semper horæ hæc suspectæ sint mentibus castis.

De detestatione preciosarum vestium.

Caput XXVIII.

PROPHETICUS ille sermo nequaquam proferatur de vobis: Filie eorum composite circumornate ut similitudo templi: & dealbate ab extra ut monumenta, quæ extra auro relucet: intus autem sunt turpissima & immunda, plena cadaveribus mortuorum: hujusmodi non filie regis Christi, sed Tyri. Hæc semper in muneribus: hæc vultus impudicitia per divites plebis capiuntur & capiunt. Imperfectissimus mulierum affectus. Semper in vestibus, semper in auro, lapidibus preciosis & ornamentis extrinsecis, gloriam ponunt. Non sufficit eis libido innata natura: sed occasiones querunt explende libidinis. Affectant proculdubio, ut oculi virorum aurum contemplantes & gemmas, tandem figantur in faciem: ut oculorum suorum nutibus facilius incitent ad libidinosum incendium. Quid meretrix communis gloriaris in margaritis & gemmis? Quid ad te atinet argentum & aurum? Quid exaltaris in pulchritudine panni? Nonne est omnis caro cinis & fœnum, & ut verius dicam, massa putredinis, cibus vermium, & fœtidissimum stercus? Quid in te mirandum: quid laudandum puerorum spectaculum? Nonne & si laudetur gemmarum & metallorum preciositas, quam sibi natura tradidit: semper tamen cognosceris cinis, fœnum, & stercus immundum ex immundo productum semine? O si te velles intueri vilissima mulierum: quam verecundaretis de corpore quod tanto cultu excolis? Ipsa etenim iumento & bestii terræ, aut ex æqualis, aut deterior: intus est unde gloriaris, non extra. In vase isto tam turpi thesaurum tenes,

Tom. V.

quem summa cum diligentia colere debes & servare summa custodia. Nihil ad te de vase fictili, si turpis forma sit extra: dummodo intus sit nobile, intus sit pulchrum quod latet, intus sit integrum quod servatur.

De periculo ambitionis vestium.

Caput XXIX.

PROPTEREA vos carissimæ, quæ estis sponsæ & filie regis æterni: cujus regnum non corrumpetur, nec auferetur ab eo: sit ab intus omnis gloria vestra. Sedete ad dexteram sponsi in vestitu non exteriori, sed interiori: deaurato auro charitatis, in simbrisi aureis: id est, charitatis præceptis: sit undique vestis circumdata varietatibus: ut jam nihil in ornamentis de virtutibus desit. Sint myrrha, gutta & casta à vestimentis: ut in odorem virtutum & vitæ, ceteræ ad sanctitatem vestram adolescentulæ currant de sæculo. In hoc honore vestro delectemini filie regis æterni. Hunc vestrum decorem concupiscet rex vester & sponsus. Sic secum manebitis in thalamo in læticia & exultatione. Tunc nascuntur ex vobis filii, qui non jam terram sed cælum replent: quos pater constituet principes super omnem terram.

Quod si vos exteriorum vestium delectaret ambitio: si egressæ de sæculi pompa, de domo diaboli, & de congregatione malorum, populi vestri & domus patris non essetis oblitæ totaliter, extollentes vos aut de parentum dignitatibus, aut de carnis prolapia: sive de hujusmodi vanitatibus caducissimis, terræ vaporibus, uti solum est incolis terræ: protinus assurgens rex potentissimus accinctus super femur suum gladio bis acuto, expellet vos undique vulneratæ dextera sua de tabernaculo suo. Tunc acutissimæ ejus sagitte perforabunt corda vestra in amaritudine: quoniam virga directionis virga regni sui. Et postmodum abjectas de domo Domini vestri, omnes deridebunt vos: & dicent de iugula vestrum: Filia Babylonis misera: quæ non posuisti Deum adiutorem tibi, sed sperasti in vanitate tua: sede jam super flumina Babylonis: plange & suspende in falicibus organa, dum recordaris unde expulsa es. Nam quæ solebas cantare canticum laudis & lætitiæ: modo ploras ad terram alienam deducta.

De consideratione extremi diei iudicii.

Caput XXX.

ITAQUE carissimæ Dominæ: cum Apostolo arbitramini vos in hoc sæculo stercora, & mundi purgamenta: ut sponso vestro placere possitis. Nihil ad vos de pompis sæculi atinet: quæ abrenunciavistis in baptismate mundo, diabolo, & pompis eorum: quod & postmodum confirmastis sub pollicitatione juramenti, in vestra religionis ingressu. Nullus unquam inter vos sermo habeatur de nobilitatibus generis, de prolapia carnis. Sit equalis in Dei obsequio, filia regis, sive rustici. Omnes simul nobilitatem & dignitatem unam habetis ex sponso. Exeat continè extra castra cum Christo: ut cum Christo crucifigamini mundo & vitii: portantes cum ipso impropria: & amore ejus, officiorum domus labor dulcis appareat.

Non disputetur de majoritate officiorum: sed de devotione & affectu implendorum. Nunquam murmur, nunquam verborum turpium, nunquam litium sonitus, inter mortuas sæculi sonent. Sepulta cadavera nunquam inter se jurgia peragunt in sepulchris, nunquam blasphemant, nunquam contendunt: Sic & vos carissimæ, sopite somno quietis & pacis expectetis sponsum & iudicem vestrum: expectetis magnum & terribilem diem iudicii, diem videlicet iræ, diem calamitatis: ubi cælum simul cum terra pavebit: cælorum omnes movebuntur virtutes: trementes erunt angeli simul cum sanctis omnibus: tunc singulorum vitæ discutientur discrimina, & merita apparebunt. Semper tuba illa terribilis vestris perstrepat auribus: Surgite mortui, venite ad iudicium. Ecce rex in manu potenti venit: à cunctis vult exigere rationem, certè de cogitationibus minimis: certè de levibus & ociosis verbis. Si reddere de singulis rationem paratæ non eritis: projicemini in carcerem exteriorum: audietis à iudice: Ite maledictæ in ignem æternum paratum diabolo & angelis ejus.

E e ij

De abiectione exquirenda in vestibus.

Caput XXXI.

HEU cor infelicissimum, mens infortunatissima, quæ diem iudicii tam horrendam non meditatur quotidie & si meditatur, fatuissimum si appetit quicquam de sæculo & pompis ejus. Nullo vos die, nulla vos hora transeat hæc omnia. Quilibet paries domus, quilibet angulus, vestris demonstrat in oculis, ista die depictus. Si hæc non præmittatur lectio, tunc abiectione vestium, cujus tædet mulierculas fatuas, vos delectabit. Tunc rusticanus & abjectus pannus, purpuræ præponetur & bysso. Tunc crassa & rudia velamina capitis æstimabuntur ex sericis. Certè tanta erit deformitas in melotis; tanta grossities in cucullis: caputia tam rudi artificio præparata: quod si sic forent secularium indumenta, artificum panni, brevi tempore periret omnis industria.

Ista charissimæ decent monachas: non strictis manicis, pretiosis & compositis pannis, subtili velamine velatis superciliis, cor meretricum non tam prætereundum quam habere. Non tales existimo monachas, sed pessimas meretrices, & scortum vilissimum. Non est enim opus cadaveribus mortuorum pretiosis & compositis ornamentis in sepulchris. Monumenta non indigent talibus: monasterii lapides non appetunt gloriam vestium, quæ sine peccato grandi minime possunt haberi. Histrionibus & latoribus regum & principum sæculi, mollia sunt relinquenda. Joannis de pilis camelorum interest vestiri. Pudeat igitur religionis nomen habere, & se culta vestium histrionem ostendere. Ideoque carissimæ, volo vos mortuas sæculo, quæ totaliter mundum calcastis, procedere sic deformi & incomposita veste: quod si impudicis oculis liceret intueri vos, risus potius provocaretur quam cogitatio mala. Fateor quidem illos mentiri, qui gloriantur se servare castitatem: & in vestibus lubricitatem sectantur. Pannus itaque vestis, & si albus & candidus, tamen grossus & vilis sit: ut & color candorem castitatis intrinsecus: & vilitas contemptum terrenorum exhibeat. Hæc gloria Monacharum: hoc studium religiosarum mentium: hoc indicium sponсарum Dei æterni: hoc signum mortuarum sæculo & sepulcrarum cum Christo.

De austeritate exquirenda in stratu.

Caput XXXII.

CONJUGATÆ & viduæ quæ manent in sæculo, circa plurima, circa laboriosa sollicitæ sint: quotidie circa frequens ministerium occupatæ cum Martha salventur per opera pietatis, Jesu ministrantes in paupere: fragrant esturientibus panem suum: egenos & vagos domum inducant: cooperiant nudos: insistant misericordiarum operibus: proculdubio tam fructuosus & bonus, quod impossibile est quod Deum non placent iratum. Colligationes impietatis dissolvant: & fasciculos dissolventes, & omne onus dirumpant.

Vos autem carissimæ, quæ meliorem partem, immo optimam elegistis cum Maria: sedete continuè secus pedes Jesu, sacrarum scripturarum volumina sacris revolvendo lectionibus: Lavate ejus pedes assiduis compunctionis & gaudii, charitatis ac devotionis lachrymis, contemplationis intentæ dulcedini. Capillis extergatis: terrenorum omnium superfuitatem per eam expellentes de corde. Audiatis de ore Jesu verbum quasi gladium anceps pertransiens corda: scindens compagem membrorum usque ad divisionem spiritus. Hoc verbum dulce erit faucibus vestris super mel & favum. Hoc verbum per quod facta sunt omnia: hoc verbum quod Centurionis poscebat devotio, ut sanaretur puer ejus. Hujus verbi dulcedinem solum norunt, qui audiunt. Hoc verbum audire non possunt somnolenti & ignavia dediti.

Quapropter carissimæ, volo vos singulis noctibus brevi & duro stratu jacere in cellulis vestris: non in plumis & mollibus: sed aut in paleis aut straminibus: sive in ligneis potius capis quam lectulis: ut & membra domata, potius stratum horreant quam affectent: potius somni imminenti quietem magis compellat necessitas quam voluntas. Sic ob duritiam brevis & levis occupet sopor, quod

non sit fas solitis illusionibus noctium, mentem sopitam torqueri.

De matutino & modo dicendi divinum officium.

Caput XXXIII.

AD matutinas excubias, media nox vos præparet. Nullam ex vobis dormientem reperiat campanis sonitus. Non ignoretur an fuerit ob soporem: sed potius ob contemplationis extasim. De cellulis oratione præmissa, mediæ noctis summa quiete ad Ecclesiam singulæ sorores advenientes, sponsum dilectum matutinis excitent laudibus: ut exurgat in earum auxilium. Sic distinctè alternatim psalms lectioneque sacre proferantur: ut ob collisiones & hiatus ac barbarissimos, ad risum non provocentur angelici spiritus. Sit semper moderatus, attentus, quietus, & suavis sonus in vocibus: ut nulla pompa, nullaque carnalis delectatio habeat locum in divinis præconiis: summa devotio, crebra suspiria & lachrymas fundat.

Sic morositas, sic velocitas teneatur in modo: quod nec fastidium nec impeditio linguæ possit oriri. Nulla unquam verba quantumcumque utilissima proferantur inter psallentes: sed illud in mentis arcano, summa cum diligentia ruminetur intrinsecus, quod pertractatur extrinsecus. Nullius est meriti ore divina officia verbositate: & misera mente quæ extrinsecus imminet, vagando circumire. Expletis vero laudibus matutinalibus, nec tunc somnus arripit: ne differatur quid sponsum petitionibus sponсарum respondeat. In capitulo mox attentis & devotis sororibus, sanctorum librorum devota lectio de voluntate Domini sui pandat quicquid agendum sit. Et sic cedant illusiones: & demonum phantasmata, quæ dormientes illuderent. Illico lectionem alia succedat brevissima lectio, de his quæ ad Apostolicæ vitæ instructionem pertinent: qualicumque stylo præsentis opusculo pertractato: ut sic singulis diebus quasi quodam bolo pia mens depasta, dulcedinem appetat: nec retardetur fastidium, & de modicis eximia cogitet. Sequantur lectiones, confessiones criminum in regularibus disciplinis coram Abbatisa domus & cæteris sororibus.

Prodantur in publicum quæcumque gesta sunt contra regulares observantias, & obedientias: ut jam nullatenus quicquam inemendatum & impune pertransseat, nec lateat matrem & sorores uniuscujusque conditio: quatenus & verecundia & disciplina quam mater imponit circa futurum tempus unaquæque reddatur astuta. Extra verò capitulum aliquid de his unquam qualicumque verbo vel nutu proferre, sit anathema. Hoc itaque sine nox sancta clausa discedat.

De ordine dicendarum horarum prima, tertie, sextæ & nonæ.

Caput XXXIV.

CUM laudibus primæ, dies salutis incipiat: quibus expletis, sacre missæ mysteria ob sponsum præsentiam, sponсарum corda lætificent, charitatis inebriant poculo, devotionis & fidei satient pabulo in convivio salutari. Sit postmodum unicuique commodum, aut orandi, aut legendi sacra volumina, sive aliter operandi quæ sancta sunt. Deinde doctæ puellulas novitias de Evangelica vita, de sanctis moribus, de officiis domus, de regularibus disciplinis usque ad refectionis horam instruant. Præparentur & interim cibi, quibus corpora refocillentur ad penitentiam jugum.

Nulla unquam detur otio animus: ne quando cogitationes & motus, mentibus titillent illicita: quod si aliquando insurgere inceperint, statim elidantur in semine: ne crescant zizania cum tritico: aut laboribus aut operibus manuum quicquid malè concipitur, evanescat. Adeat sanctam sortem ut locutionibus sacris projiciatur immundum. Tutissimum valde est fidelem & iustum habere amicum: cui quicquid arcano cordis sint latet protinus referretur. Non enim in suis sæpe potest homo negotiis rectum habere iudicium.

Adveniente vero refectionis hora, qua reddere corpori debitum natura compellit: diebus communibus laudes tertie

& sextæ horarum prius Deo devote solvantur. Postmodum cum omni modestia, benedictione ab Abbatisa præmissa, cibum fumant, parique ministrant. Postquam vero cætera comederint: & ipsæ quæ ministraverant comedant, & sibi ministrant ab aliis. Cum verò jejunii tempus refectionem tardiosem effecerit: sacra mysteria missæ, tertia & sexta & nona præveniantur: cæteris diebus post refectionem nona dicatur hora statuta: cum jam sol in medio gyro diem exhibet medium.

De cibis, & ordine comedendi.

Caput XXXV.

QUANDO enim vos ad refectionem hora debita adunaverit: in cibis vestris minime refurgat cocorum industria. Non ciborum nobilitas appetitum moveat, sed famem: non apponantur incitativa libidinum, sed quæ possint famem extinguere, aut legumina, aut olera condiantur in oleo. Carnes vero solum sint ex licentia Abbatisæ indultæ debilibus & infirmis: alioquin cujus sint saporis ignoret cœnobium. Ova & lactinia post jejunia debilitatis sororibus & præcipuis festivitatis permittantur ex gratia.

Raro sciantur quæ in aquis oriantur & vivant: nisi parvi pisciculi. Gulæ horridum scelus, genitrix luxuriæ, & castitatis carnifex cum Dei ancillis nullam habeat sortem. Ideoque tanta sit in sumendo sobrietatis, tanta talique parcitas: ut venter potius conqueatur quam gaudeat. Non egeat in digerendo stomachus medicinis: ructus potius vacuatio quam nimia repletio inducat. Nec cinguli ampliatio sit opus: ut & sic mens à Dei meditationibus minime retardetur per crapulam: & corpus non egeat medicinis. Sit semper ordinata & composita in suo modo comestio. Non sit in sumendo ferculo talis velocitas faucium: & tam velox masticatio boli, quod merito de ingluvie aliqua possit oriri suspicio. Non tam in comestione cibus, quam turpis modus reprehendus est. Sæpe etenim in fabis & panibus hordeaceis nimia aviditas grande peccatum causat. Nequaquam avidi & vagabundi oculi per discumbentes huc illicque vagando, hanc vel illam magis vel minus denotent comedentem. Non prandentium numerus animus occupet uniuscujusque.

De sobrietate & jejunio.

Caput XXXVI.

VINUM quoque in quo est luxuria, sponsum Christi tanquam venenum suspectum sit. Potius stomachi languor, & afflictæ naturæ debilitas consulat: quam delectatio aut ingluvie. Quod si sumere cogit penè ipsa necessitas: tunc aut sic debile vinum, aut sic aqua permixtum præbeat in potum, quod nequaquam ex fumositatibus repletum caput, ridiculosa aut puerilia verba depromat. Sacrilegium reputatur ebrietas, in femina præcipue, sed infinito plus in Domini sponsa. Noè denudatio verendorum: & Lot incestus ob ebrietatem, vos cautas instruat: vos semper reddat timidas semperque suspectas. Verè credatis quod ignem portat in gremio, qui assiduo utitur vino.

Nequaquam quæso inter mortuas corpori, quæ omnibus voluptatibus se abdicarunt pro Christo, de gulæ horrendo facinore, & ebrietatis immunditia sermo etiam minimus habeatur. Ventris ingluvie & ebrietas, tam animæ infirmitatis, quam corporis causam & materiam tribuunt. Ideoque medicinale jejunium, omnem auferat languorem, omnem tribuat virtutem & gratiam. Hoc vos legislator edoceat: cui lex non datur priusquam jejunium quadragesimale perficitur. Elias in fortitudine subcinericii panis, jejunas per quadraginta dies perrexit ad montem Dei Oreb. Quid vero virtutis contineat sacrum jejunium, à vestro investigemini sponso: qui quadragesimario peracto jejunio, temptationem diaboli vicit. Viri Ninivite non sileant, qui jejuniis commune evaserunt exitium, & irrevocabilem Dei mutaverunt sententiam. Hæc vos carissimæ imitami: sed affectu sapienter, ne dicatur à Domino: Non est hoc jejunium quod elegi.

Castigate membra vestra, sed nolite interficere. Non causet jejunium verecundiam, ut scandalum sit cæteris: non dolore capitis, & debilitate corporis sacra omittantur lectiones: nec orationes deficiant: ne necesse sit contemplationes deferere. Unaquæque suæ salutis per jejunium sibi medelam adhibeat. Frangatur corpus jejuniis: castigetur in cella verberibus: Si quicquam concupiscit illicitum, multiplicentur abstinentiæ adhibeantur gravissimæ disciplinæ: donec sic humile, sic benignum fiat quod nihil sibi vendicat noxium, nihil exigat quod non vultis. Erigatur domina, principetur in omnibus: subjiciatur, suppeditetur & conculcetur ancilla. Quod si iterum atque iterum erigit se contra dominam: ejiciatur ancilla, denudetur, fatigetur & humilietur ad votum. Si vero quietum corpus ultra vires, ultra concedentiam velitis exasperare, indignatum vos in foveam dejiciat indiscertas. Nil quippe potest habere virtutis, quod indiscretio facit, quod imprudentia injiciat, & improvisio doceat.

De lectionibus ad mensam.

Caput XXXVII.

SIC dulcia sano palato eloquia Domini sunt, quod nunquam degustata fastidiunt. Semper novos generant præsuavitæ & dulcedine appetitus. Vos semper ea degustare deceat. Nullo unquam tempore vobis est ab oratione cessandum. Semper vos orare Apostolus instruit: quæ non pro carnis illecebris vacare ad tempus obligamini velut conjugata. Ideoque semper pro posse oretis: ut dum corpus saginatur cibo, laetetur anima lectione. Non est fas etiam secularibus simul cibum terere, & inania verba ructare.

Sacram de veteri testamento, & de novo, sanctorum gestis & dictis, singulis hebdomadibus deputata soror comedentibus lectionem legat. Tunc uniuscujusque mens sobria intenta sit dulcedini verbi Dei, suspiret anxia: cùm Propheticus aut historicus sermo Dei servitium monstrat in pravos. Gaudio repleatur immenso, cum benignitas Dei annunciat in bonos. Respiret spes: cum erga penitentes indulgentiam posse exhiberi monstratur promisso vel facto. Erigatur fides: cum in promissis Deus fidelis ostenditur. Caritas accendatur, cum tot privilegiis & muneribus ex Christi navitate, & ejus vita & passione ac resurrectione, nostra dotatur humanitas: atque nostra vilitas sublimatur. Non resonent verba, sed gemitus: non risus & cachinnus: sed lachrymæ. Non occupentur manus incisionibus inutilibus: sed ex recordatione criminum tundantur pectora. His enim frenis agitata sæva gulæ rapacitas, sobrietatis non excedit limites: soribus ventris non aderit crapula: demum æstuans libido non nocebit quicquam.

De operibus sororum post prandium.

Caput XXXVIII.

SUMPTO denique cibo, nec tunc adeundum est fabulas, sed Christi exemplo, cum Dei laudibus ad gratiarum actiones confurgant, Deoque in Ecclesia hymnos persolvant. Deinde cum omni silentio, ut sacra lectio lecta proficiat: ut menti inscribantur narrata: unaquæque sigillatim relegat & confirmet: aut in Ecclesia de his quæ didicit meditetur: quousque simul diebus communibus, post prandium horæ nonæ, in Ecclesia celebraverint dignas laudes: aut si forte prandium prævenit hora nona diebus jejuniarum, quousque campanella in claustris pulsabitur: interim si brevis noctium & temporum conditio & naturæ necessitas exegerit: post aliquam horulam in qua legendum est post prandium, vel orandum, liceat paulisper volentibus quiete potius quam somno corpus refocillare: ut fortius reddatur laboribus.

Post quietem quidem hora nona decursa vel pulsata campanella, ne quicquam otiosum possit diabolus invenire: ne vanis desideris pateat cordis aditus: altera sororum libros scribat, ut & manus labore, & mens divino repletur pabulo. Suat altera cucullas sororum, & tunicas & melotas. Plantas olerum plantet altera in hortulo, ut crescentes vobis præbeant escas. Altera femina jactet. Irrigentur areolæ: ut feminibus apte fiant. Inserantur fructiferæ arbores infructuosas: ut ars vim repellat naturæ. Ex his refurgat mens